

B”H

Likkutei Sichos Source Sheet

Volume 17 | Behar | Sicha 2

(1) פרשתינו כ"ה, ב' ואילך

דַבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לָכֶם וְשָׁבַתָּה הָאָרֶץ שִׁבְתָּ לַיהוָה:

Speak to the children of Israel and you shall say to them: When you come to the land that I am giving you, the land shall rest a Sabbath to the Lord.

שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שְׂדֶךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמַר כַּרְמְךָ וְאָסַפְתָּ אֶת-תְּבוּאָתָהּ:

You may sow your field for six years, and for six years you may prune your vineyard, and gather in its produce,

וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית שִׁבְתָּ שִׁבְתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ שִׁבְתָּ לַיהוָה שְׂדֶךָ לֹא תִזְרַע וְכַרְמְךָ לֹא תִזְמַר:

But in the seventh year, the land shall have a complete rest a Sabbath to the Lord; you shall not sow your field, nor shall you prune your vineyard.

אֶת סְפִיחַ קִצְיֹרְךָ לֹא תִקְצֹר וְאֶת-עֵנְבֵי נִזְיֹרְךָ לֹא תִבְצֹר שְׁגַת שִׁבְתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ

You shall not reap the aftergrowth of your harvest, and you shall not pick the grapes you had set aside [for yourself], [for] it shall be a year of rest for the land.

(2) רמב"ם ריש הלכות שמיטה ויובל

(א) שתשבות הארץ בשביעית ממלאכתה

1) That the earth should rest in the seventh year from all labor performed because of it;

(ב) שלא יעבוד עבודת הארץ בשנה זו

2) Not to perform agricultural work during this year;

מִצְוַת עֲשֵׂה לְשִׁבְתַּת מַעְבֻּדַת הָאָרֶץ וְעִבְדוֹת הָאֵילָן בַּשָּׁנָה שְׁבִיעִית שְׁנָאֲמַר (ויקרא כה ב) "וְשָׁבַתָּה הָאָרֶץ שִׁבְתָּ לַה'" וְנֶאֱמַר (שמות לד כא) "בְּחָרִישׁ וּבְקִצִיר תִּשְׁבַּת". וְכָל הָעוֹשֶׂה מְלֹאכָה מַעְבֻּדַת הָאָרֶץ אוֹ הָאֵילָנוֹת בַּשָּׁנָה זוֹ בְּטַל מִצְוַת עֲשֵׂה וְעֵבֵר עַל לֹא תַעֲשֶׂה שְׁנָאֲמַר (ויקרא כה ד) "שְׂדֶךָ לֹא תִזְרַע וְכַרְמְךָ לֹא תִזְמַר":

It is a positive commandment to rest from performing agricultural work or work with trees¹ in the Sabbatical year, as [Leviticus 25:2] states: "And the land will rest like a Sabbath unto God" and [Exodus 34:21] states: "You shall rest with regard to plowing and harvesting."

When a person performs any labor upon the land or with trees during this year, he nullifies the observance of this positive commandment and violates a negative commandment,⁴ as [Leviticus 25:4] states: "Do not sow your field and do not trim your vineyard."

ב

(3) משפטים כ"ג, י"א

והשביעית תשמיטנה ונטשתה ואכלו אביני עמך ויתרם תאכל חית השדה כן תעשה לכרמך לזיתך:

But in the seventh [year] you shall release it and abandon it; the poor of your people shall eat [it], and what they leave over, the beasts of the field shall eat. So shall you do to your vineyard [and] to your olive tree[s].

(4) ספר המצות מצות עשה קל"ד

היא שצונו להפקיר כל מה שתצמח הארץ בשנת השמיטה והתיר צמחת קרקעותינו כלם לכל אדם, והוא אמרו יתברך והשביעית תשמיטנה ונטשתה. ולשון מכילתא והלא הכרם והזית בכלל היו ולמה יצאו להקיש אליהם מה כרם מיוחד שהוא בעשה ועוברים עליו בלא תעשה אף כל שהוא בעשה עוברים עליו בלא תעשה, וענין זה המאמר מה שאספר, וזה שאמר והשביעית תשמיטנה ונטשתה כולל מה שיצמח מן הארץ בשנה השביעית מן התאנים והענבים והזיתים ואפרסקין ורמונים והחטה והשעורה וזולת זה, הנה הודיע שהשמיטות הכל מצות עשה ואחר כך פרט ואמר כן תעשה לכרמך וגו' וזה בכלל כל מה שיצמח מן הארץ. ואמנם בא זה הצווי בכרם וזית לבד בעבור שבא בכתוב אזהרה ביחוד מלאסוף תבואת הכרם והוא אמרו וענבי נזיריך לא תבצור, וכמו שהכרם שהפקרו מצות עשה הנה מניעתו בלא תעשה כן הזית כל מה שיצמח בשנה שביעית שהתבאר שהפקרו בעשה הנה מניעתו בלא תעשה ודין הזית ודין שאר פירות אחד. הנה התבאר מכל מה שקדם שהשמיטת גדולי שביעית מצות עשה. וכבר התבאר משפטי מצוה זו במסכת שביעית, וגם כן אינה נוהגת ואינה חובה מן התורה אלא לפירות ארץ ישראל בלבד. (ואלה המשפטים, זרעים הלכות שמטה ויובל פ"ד):

That is that He commanded us to render ownerless all that grows from the ground during the sabbatical year and permit the growth of all of our lands to any person. And that is His, may He be blessed, saying, "But in the seventh you shall release it and let it lie fallow." And the language of the Mekhilta (Mekhilta DeRabbi Shimon Bar Yochai 23:11) is, "And were the vineyard and olive tree not in the category? So why were they specified? To compare to them: Just like the vineyard is particular in that it is a positive commandment and [if we do not let it rest], we transgress it as a negative commandment; so too [with] everything that has the positive commandment, we would [also] transgress the negative commandment." And the content of this statement is what I will explain. So that which He said, "But in the seventh you shall release it and let it lie fallow," includes everything that will grow from the ground in the

seventh year - figs, grapes, olives, peaches, pomegranates, wheat, barley and other things. However this command came only about the vineyard and the olive tree on account of Scripture having come to specifically prohibit gathering of the produce of the vineyard - and that is His saying, "you shall not gather the grapes of your untrimmed vines" (Leviticus 25:5). And just like the vineyard, which the positive commandment rendered ownerless, has surely been prevented with a negative commandment; so too, is the olive tree: Anything that grows in the seventh year - which it is explained that it has been rendered ownerless by the positive commandment - is [also] prevented by the negative commandment. And the law of the olive tree and the law of other produce is the same. Behold it has been made clear to you from all of the above that the release of what grows during the seventh [year] is a positive commandment. And the regulations of this commandment are already explained in Tractate Sheviit. And it too is only practiced and obligatory by Torah law exclusively with the produce of the Land of Israel. (See Parashat Mishpatim; Mishneh Torah, Sabbatical Year and the Jubilee 4.)

5 רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק ד', הלכה כ"ד

מִצְוֹת עֲשֵׂה לְהַשְׁמִיט כָּל מֵה שֶׁתּוֹצִיא הָאָרֶץ בְּשָׁבִיעֵית שְׁנָאָמֶר (שמות כג יא) "וְהַשְׁבִּיעַת תִּשְׁמַטְנָה וְנִטְשָׁתָה". וְכָל הַנוֹעֵל כָּרְמוֹ אוֹ סֹג שְׂדֵהוּ בְּשָׁבִיעֵית בְּטַל מִצְוֹת עֲשֵׂה. וְכֵן אִם אָסַף כָּל פְּרוֹתָיו לְתוֹךְ בֵּיתוֹ. אֲלֵא יִפְקִיר הַכֹּל וַיֵּד הַכֹּל שׁוּין בְּכָל מְקוֹם שְׁנָאָמֶר (שמות כג יא) "וְאָכְלוּ אֲבִינֵי עִמָּךְ". וַיֵּשׁ לוֹ לְהַבִּיא לְתוֹךְ בֵּיתוֹ מֵעַט כְּדָרֶךְ שְׁמַבְיָאִין מִן הַהִפְקֵר. חֲמִשׁ כַּדֵּי שְׁמֹן חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר כַּדֵּי יוּן. וְאִם הִבִּיא יִתֵּר מִזֶּה מִתֵּר:

It is a positive commandment⁸⁴ to divest oneself from everything that the land produces in the Sabbatical year, as [Exodus 23:11] states: "In the seventh [year], you shall leave it untended and unharvested."

Anyone who locks his vineyard or fences off his field in the Sabbatical year has nullified a positive commandment.⁸⁵ This also holds true if he gathered all his produce into his home. Instead, he should leave everything ownerless. Thus everyone⁸⁶ has equal rights in every place, as [ibid.] states: "And the poor of your people shall partake of it." One may bring a small amount into one's home, just as one brings from ownerless property,⁸⁷ e.g., five jugs of oil, fifteen jugs of wine.⁸⁸ If he takes more than that, it is permitted.

6 בבא מציעא ל"ט, א'

מאי שנא הנך דקרו להו נטושים ומאי שנא הני דקרו להו רטושים

The Gemara asks: What is different about one property, that it is called abandoned property? And what is different about the other property, that it is called forsaken property?

נטושים דבע"כ דכתיב (שמות כג, יא) והשביעית תשמטנה ונטשתה אפקעתא דמלכא רטושים דמדעתן דכתיב (הושע י, יד) אם על בנים רוטשה

The Gemara explains: Abandoned property [netushim]; this is referring to property that the owners vacated perforce. When it is written: “But the seventh year you shall let it rest and lie fallow [untashtah]” (Exodus 23:11), that is expropriation by edict of the King of the Universe. Forsaken property [retushim]; this is referring to property that the owners vacated of their own volition, as it is written: “A mother was forsaken [rutasha] with her sons” (Hosea 10:14), indicating that the mother was left with the sons, as all the men left.

ד

7 תנחומא ריש פרשת ויקרא

בְּרַכּוּ ה' מְלַאכָיו גְּבוּרֵי כַח עוֹשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ

“Bless the Lord, O His messengers,1 mighty in strength who fulfill His word.”

רבי יצחק נפחא אומר, אלו שומרי שביעית. ולמה נקרא שמם גבורי כח. רואה ששדהו מפקרת ואילנותיו מפקרים והסגים מפוצים ורואה פרותיו נאכלים, וכובש את יצרו ואינו מדבר. ושנו רבותינו, איזהו גבור, הכובש את יצרו.

R. Isaac the Smith said, “These are those who observe the sabbatical year. So why were they called mighty in strength? When [such a one] sees his field abandoned, his trees abandoned, his fences breached, and sees his fruit trees eaten, he suppresses his drive (like one mighty in strength) and does not speak.” And thus have our masters taught (in Avot 4:1): And who is mighty? One who subdues his drive.

ה

8 גיטין ל"ו, א'

רבי אומר וזה דבר השמיטה שמוט בשתי שמיטות הכתוב מדבר אחת שמיטת קרקע ואחת שמיטת כספים בזמן שאנה משמט קרקע אנה משמט כספים בזמן שאי אנה משמט קרקע אי אנה משמט כספים

Rabbi Yehuda HaNasi says: The verse states in the context of the cancellation of debts: “And this is the manner of the abrogation: He shall abrogate” (Deuteronomy 15:2). The verse speaks of two types of abrogation: One is the release of land and one is the abrogation of monetary debts. Since the two are equated, one can learn the following: At a time when you release land, when the Jubilee Year is practiced, you abrogate monetary debts; at a time when you do not release land, such as the present time, when the Jubilee Year is no longer practiced, you also do not abrogate monetary debts.

9 מסכת שביעית פרק י', משנה ח' / ט'

המחזיר חוב בשביעית, יאמר לו משמט אני. אמר לו אף על פי כן, יקבל ממנו, שנאמר (דברים טו) וזה דבר השמטה. כיוצא בו, רוצח שגלה לעיר מקלט ורצו אנשי העיר לכבדו, יאמר להם, רוצח אני. אמרו לו, אף על פי כן, יקבל מהם, שנאמר (שם יט) וזה דבר הרוצח:

One who returns a debt [after] the seventh year, the [creditor] must say to [the debtor]: "I remit it." But [the debtor] should say: "Even so [I will repay it]." [The creditor] may then accept it from him, because it says: "And this is the word of the release" (Deuteronomy 15:2). Similarly, when [an accidental] killer has been exiled to a city of refuge, and the citizens want to honor him, he must say to them: "I am a murderer." If they say: "Even so, [we want to honor you], then he may accept [the honor] from them, because it says: "And this is the word of the murderer" (Deuteronomy 19:4).

הַמְחֲזִיר חוֹב בְּשִׁבְעִית, רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה מִמֶּנּוּ. הַלֵּוֶה מִן הַגֵּר שֶׁנִּתְגַּיְרוּ בְּנָיו עִמוֹ, לֹא יִחְזִיר לְבָנָיו. וְאִם הִחְזִיר, רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה מִמֶּנּוּ. כָּל הַמְטַלְטֵלִין, נִקְנִין בְּמִשְׁכָּה. וְכָל הַמְקִיִּים אֶת דְּבָרָם, רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה מִמֶּנּוּ:

One who repays his debts after the seventh year, the sages are pleased with him. One who borrows from a convert whose sons had converted with him, the debt need not be repaid to his sons, but if he returns it the sages are pleased with him. All movable property can be acquired [only] by the act of drawing, but whoever fulfills his word, the sages are well pleased with him.

10 רמב"ם הלכות שמיטה ויובל ריש פרק ט'

מִצְוֹת עֲשֵׂה לְהַשְׁמִיט הַמְלוּהַ בְּשִׁבְעִית שֶׁנֶּאֱמַר (דברים טו ב) "שְׁמוּט כָּל בַּעַל מִשֵּׁה יְדוֹ". וְהַתּוֹבֵעַ חוֹב שֶׁעֲבָרָה עָלָיו שְׁבִיעִית עֵבֶר עַל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים טו ב) "לֹא יִגֹּשׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאֶת אָחִיו":

It is a positive commandment¹ to nullify a loan in the Sabbatical year, as [Deuteronomy 15:2] states: "All of those who bear debt must release their hold." A person who demands payment of a debt after the Sabbatical year passed² violates a negative commandment,³ as it is stated [ibid.]: "One shall not demand [payment] from his friend and his brother."

11 רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק ט', הלכה כ"ח

כָּל הַמְחֲזִיר חוֹב שֶׁעֲבָרָה עָלָיו שְׁבִיעִית רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הֵימָנוּ. וְצָרִיךְ הַמְלוּהַ לֹוֹמֵר לְמַחְזִיר מִשְׁמִיט אֲנִי וְכֹבֵר נִפְטָרֶת מִמֶּנִּי. אֲמַר לוֹ אִף עַל פִּי כֵן רְצוֹנִי שֶׁתִּקְבַּל יִקְבַּל מִמֶּנּוּ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים טו ב) "לֹא יִגֹּשׁ" וְהָרִי לֹא נִגָּשׁ. וְאֵל יֹאמֵר לוֹ בְּחוּבֵי אֲנִי נוֹתֵן לָךְ אֲלֵא יֹאמֵר לוֹ שְׁלִי הֵם וּבְמַתָּנָה אֲנִי נוֹתֵן לָךְ:

[Whenever] anyone returns a debt [despite the fact] that the Sabbatical year has passed,⁸³ the spirits of our Sages are gratified because of him. [When receiving the payment,] the lender must say to the one who is making restitution: "I am nullifying [the debt] and your [obligation] to me has been released." If the debtor says: "Nevertheless, I desire that you accept it," he should accept it. For the Torah states: "One shall not demand [payment]," and payment was not demanded.

[The debtor] should not tell [the creditor]: "I am giving them to you as [payment of] my debt. Instead, he should tell him: "[The money] is mine, and I am giving it to you as a present."

12 ספר החינוך מצוה תע"ז

שישמיט כל הלואותיו בשביעית - לעזב החובות בשנת השמטה, ועל זה נאמר (דברים טו ג) ואשר יהיה לך את אחיך תשמיט ידיך, ונכפלה האזהרה בזאת המצוה, שנאמר (שם ב) וזה דבר השמטה שמוט כל בעל משה ידו. ואמרו בתוספתא (מובא בגיטין לו, א) בשתי שמטות הכתוב מדבר, אחת שמטת קרקע ואחת שמטת כספים.

That he release all of his loans in the seventh [year]: To abandon all of his debts on the sabbatical year. And about this is it stated (Deuteronomy 15:3), "and that which you have with your brother, release your hand." And the warning is repeated about this commandment, as it is stated (Deuteronomy 15:2), "And this is the matter of the sabbatical year, every owner of a debt shall release his hand." And they said in the Tosefta (brought in Gittin 36a), "The verse is speaking about two releases: one is the release of land and [the other] is release of monies."

13 ראה ט"ו, ב' / ג'

וְזֶה דְבַר הַשְּׁמִטָּה שְׁמוּט כָּל-בַּעַל מַשֶּׁה יָדוֹ אֲשֶׁר יֵשֶׁה בְּרַעְיוֹ לֹא-יִגָּשׁ אֶת-רַעְיוֹ וְאֶת-אָחִיו כִּי-קָרָא שְׁמִטָּה לַיהוָה:

And this is the manner of the release; to release the hand of every creditor from what he lent his friend; he shall not exact from his friend or his brother, because time of the release for the Lord has arrived.

אֶת-הַנִּזְכָּרִי תִגָּשׁ וְאֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ אֶת-אָחִיךָ תִשְׁמִט יָדְךָ:

From the foreigner you may exact; but what is yours with your brother, your hand shall release.

ח

14 פירוש הר"מ על מסכת שביעית פרק י', משנה ט'

שהחכמים אוהבים אותו על זה וישר בעיניהם מה שעשה

The sages like him for this, and appreciate what he has done.

י"א

15 מדרש תהלים פ"ה, ב'

למנצח לבני קרח מזמור. רצית ה' ארצך. זה שאמר הכתוב (דברים יא יב) ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה. הקב"ה הופך ומהפך ומסתכל ונותן עיניו בה עד שתרצה מעשיה להקב"ה והמצוות שנצטוו ישראל עליהן אם הוציאו את המעשרות ועשו את השמיטים וכל המצוות שנצטוו בהן אותה שעה היא מרצה מעשיה להקב"ה. וכן הוא אומר (ויקרא כו לד) אז תרצה הארץ את שבתותיה.

***